

VOORREDE.

Eene verhandeling over het GEBED, gelijk Ds. F. Kramer die in de volgende bladzijden biedt, is in den tegenwoordigen tijd een hartelijk woord van aanbeveling waard.

Aan den eenen kant neemt toch van dag tot dag het aantal toe van hen, die, althans naar zij voorgeven, met het gebed geheel hebben afgerkend, die niet meer willen en niet meer kunnen bidden. Zij vereeren in Kant hun profeet en vinden in Strausz den openhartigen tolk van hunne gedachten. Het eigenlijk gebed, zeide de eerste, is tot eene bijgeloovige handeling, tot een fetisdienst geworden, want wie bidt, stelt zich God als persoonlijk tegenwoordig voor, of doet ten minste, alsof hij van Zijne tegenwoordigheid zeker ware, terwijl het bestaan van God toch voor geen bewijs vatbaar is. Daaruit verklaart de wijsgeer Kant, dat ieder, die in eene biddende houding door een ander overvallen wordt, in verwarring of verlegenheid geraakt, als over een toestand, waarover hij zich te schamen heeft. Maar daarom zegt hij ook, dat iemand, die groote vorderingen in het goede heeft gemaakt, met bidden ophoudt. In openlijke voordrachten voor het volk mag het gebed nog wel behouden blijven, omdat het rhetorisch zulk eene krachtige werking heeft en zulk een grooten indruk maakt. Maar de redelijke en zedelijke mensch bidt niet meer; zijn bidden bestaat in niets anders dan in den wensch, dat al zijne handelingen zoo mogen ingericht zijn, ALSOF zij in den dienst Gods geschieden. En anderen zijn nog veel verder gegaan en hebben ook dezen schijn van het gebed van zich afgeworpen. Zij bidden niet meer, maar zij vloeken; zij danken niet meer, maar zij lasteren; zij loven God niet, maar spotten met Zijn bestaan. Hun vroomheid stijgt niet hooger dan tot het „gebed van den onwetende”.

Aan de andere zijde valt er te klagen over het schromelijk misbruik, dat tegenwoordig in vele kringen en in toenemende mate van het gebed wordt gemaakt. Allerwege staan thans de lichamelijke behoeften op den voorgrond, terwijl aan de geestelijke nooden zeer weinig wordt gedacht. Gezondheid, lichaamskracht, voorspoed, welvaart, rijkdom worden door velen voor de hoogste goederen gehouden. Om deze te verkrijgen of terug te erlangen, wordt het gebed aangewend. Losgemaakt van de regelen, waaraan God het gebonden heeft, dient het als een middel, om plotselinge genezing aan te brengen, om verloren goederen terug te vinden, om zich van het wetslagen eener bedenkelijke onderneming te verzekeren, om zonder inspanning deelachtig te worden hetgeen het zondig hart begeert. En daarbij richt het zich, niet tot God alleen, maar ook tot engelen en geesten, wordt het aan tijden en plaatsen gebonden, en voert het midden in de Christelijke maatschappij de heidensche practijken van het bijgeloof weer in.

In zulke tijden is het noodig, dat zij, die het bidden nog niet verleerd hebben, er met nadruk op gewezen worden, wat het gebed is, waarom het noodig is en hoe het in beoefening moet gebracht worden. Ook het gebed is geen willekeur, niet aan ons goetvinden overgelaten en niet van onzen wil afhankelijk; maar het is in de eerste plaats een dienst Gods, een plicht door Hem ons opgelegd, een gebod, door Hem ons voorgeschreven. Daarom zegt de Heere zelf in Zijn Woord, wat het gebed is, aan welke vereischen het beantwoorden moet. Hij heeft ons gezegd, hoe wij in het gebed Hem dienen en eeren zullen. Er bestaan dus regelen voor; voor eigenwilligheid is er hier een min en nog minder dan in eenig ander deel van onzen Christelijken godsdienst plaats. En de ware, echte vroomheid komt allereerst in gehoorzaamheid uit; deze is beter dan offerande en het opmerken van 's Heeren wil is beter dan het vette der rammen. Over wezen en oorsprong, voorwerp en inhoud, plaats en tijd, vorm en vrucht van het gebed ontsteekt het Woord des Heeren dat licht, hetwelk wij voor de practijk der Godzaligheid van noode hebben.

Van deze gedachten gaat ook Ds. Kramer in deze zijne verhandeling uit. De Schrift onderzoekend en tevens de historie raadplegend, draagt hij eene leer over het gebed voor, welke in den goeden zin des woords Gereformeerd wil wezen. Voor sommigen moge het eene met het andere in strijd zijn: Ds.

Kramer is terecht van meening, dat in de Gereformeerde leer over het gebed het gebed zelf het best tot zijn recht komt en zoowel voor de dwaling van het bijgeloof als voor die van het ongeloof wordt behoed. Er is toch niet zonder waarheid gezegd, dat ieder mensch, hij moge overigens gelooven wat hij wil, in het gebed Gereformeerd denkt en spreekt. Want bidden, dat is toch in waarheid belijden, dat wij, menschen, niets zijn en niets hebben van onszelven, maar dat alles in natuur en genade ons toevloeien moet uit de volheid van Hem, die de „fontein aller goeden” is. Het gebed is in de eerste plaats een eeren en dienen van God, maar daarom is het ook eene behoefte, eene eere, een voorrecht van den mensch. Een dier bidt niet, maar een mensch kan niet leven zonder gebed, omdat hij niet alleen afhankelijk is, maar zich zijner afhankelijkheid bewust is en van deze bewustheid zich nimmer kan ontslaan. In het leven van iederen mensch komen er oogenblikken, waarin dit besef levendig ontwaakt en luide gaat spreken; als hij in nood en ellende verkeert, als alles hem verlaat en heel de ijdele wereld hem begeeft, is het gebed de kreet, die menigmaal vanzelf uit het arme geprangde hart omhoog stijgt.

Maar voor den Christen in den zin van den Heidelbergschen Catechismus krijgt het gebed nog eene gansch andere en veel hoogere beteekenis. Voor hem is het niet maar een redmiddel uit den nood, doch eene vrucht der dankbaarheid; geen last maar een lust; geen gebod maar een voorrecht. Het gebed is de ademtocht van zijn leven, de polsslag van zijn geestelijk bestaan, de innigste gemeenschapsoefening met God; zijn leven wordt een bidden zonder ophouden. Ook in het gebed zoekt hij zichzelf niet, maar de eere zijns Vaders.

Ik hoop, dat het boek van Ds. Kramer, dat over deze heilige dingen teeder en ernstig schrijft, vele lezers vinden moge en allen moge stemmen tot ootmoedigen dank voor de rijke gave, welke God in het gebed aan Zijne menschen, inzonderheid aan Zijne kinderen schonk.

Amsterdam, Sept. 1905.

H. BAVINCK.